

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Kansainväliset sopimukset sitovat Suomea hiilidioksidipäästöjen merkittävään vähentämiseen. Ilmastomuutos, vähähiilisyys ja resurssitehokkuus ulottuvat läpileikkaavasti yhteiskunnan kaikkeen toimintaan. Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi on kyettävä siirtymään vähähiiliseen yhteiskuntaan.

Kuten lakiluonnoksessa todetaan, hiilidioksineutraalin sähköntuotannon osuus oli Suomessa vuonna 2023 94 %. On syytä tarkastella, miksi tuulivoimaa tarvitaan sitten yhä lisää - eikö hiilineutraaliustavoite ole jo saavutettu vuosina 2024-2025 rakennetun lisäkapasiteetin myötä?

Olisi hyvä tarkastella mistä tulevaisuuden sähköntarpeen kasvu muodostuu, ja onko oikeasti hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja vähähiiliseen yhteiskuntaan johtavaa kehitystä, että Suomen luonto uhrataan mm. TikToken datapalvelimille? Kyseinen sähkönkulutus on tarpeetonta ulkomaista viihdeteollisuutta, jota ei tulisi houkutella Suomeen, mikäli vähähiilinen yhteiskunta on aidosti tavoitteena.

Tuulivoiman lisärakentaminen ei ole myöskään taloudellisesti kannattavaa toimintaa, vaan perustuu valtion tukiaisille. Pelkästään syöttötariffeihin on jo tähän mennessä kulutettu 1,6 miljardia euroa, ja Fingridin kantaverkon vahvistamiseen on kulunut jo 4 miljardia euroa. Vaikka syöttötariffit ovatkin loppumassa, tuulivoimayrityksiä ei yhäkään velvoiteta osallistumaan sähköinfrastruktuurin vahvistamisen kustannuksiin tai varavomalaitoksien rakentamiseen tuulettomalle ajalle, vaan ne toivotetaan loisismaan järjestelmäämme - valmiiksi katettuun pöytään.

Teollisuus ei voi toimia sähköjärjestelmässä, jossa sähkön hinta ja jopa saatavuus on säiden armoilla. Tuulivoimateollisuuden ja datakeskusten tekemien suorien PPA-sopimusten kestävyys on niinkään erittäin kyseenalaista. Mm. Ruotsissa on lukuisia esimerkkejä alan valtavista konkurseista (esim. Markbydgen Ett, Aldermyrberget) kun yritykset joutuvat paikkaamaan tuulettomien jaksojen sähkönvajetta kalliilla ostosähköllä.

Tuulivoimarakentaminen ei edistä vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä, mutta ei myöskään Suomen talouden kasvua.

Lakiesityksessä todetaan, että "luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen osana kestäväää talouspolitiikkaa on yksi pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteista."

Suomi on sitoutunut kansainvälisen YK:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen sekä EU:n biodiversiteettistrategian puitteissa pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä ja kääntämään luonnon monimuotoisuuden tilan elpymisuralle.

Lakiluonnoksen kohdassa 2.1.4 sanotaan: "Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus luonnon ennallistamisesta (EU) 2024/1991 (jäljempänä ennallistamisasetus) velvoittaa jäsenvaltiot ryhtymään toimiin, joilla pyritään varmistamaan asetuksen kohteena olevien lajien sekä luontotyyppien esiintymien ennallistamistavoitteiden saavuttaminen estämällä esiintymien merkittävää heikkenemistä."

On huomattavaa, että alati kiihtyvä tuulivoimarakentaminen on ko. tavoitteen pahimpia uhkia: tuhansien kilometrien uudet siirtolinjat ja huoltotiet aiheuttavat metsäkatoa, sekä katkovat erämaisia metsiämme ja ekologia käytäviä. Tuulivoimaloiden perustusten kallis purkamisen on yhä ratkaisematta, ja käytössä haurastuneiden ja säröilleiden teräsbetoniperustusten korroosio uhkaa pohjavesiämme. Maankäytön muutokset ovat vaikutuksiltaan merkittäviä, sillä ne ovat pitkäaikaisia ja monissa tapauksissa käytännöllisesti katsoen pysyviä.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

Maakuntakaavan yksityiskohtaisuuden ja oikeusvaikutteisuuden keventämistä ei tulisi toteuttaa tuulivoimakaavoituksen kohdalta. Jo nykyisellään on luonnon ja haja-asutuksen kannalta erittäin ongelmallista, että kunnat kaavoittavat tuulivoima-alueita yksi kerrallaan, eikä mikään taho vastaa yhteisvaikutuksien arvioinnista. Niinikään kunnat kaavoittavat tv-alueita kuntarajojen tuntumaan, jolloin haitat menevät naapurikuntiin, joilla ei ole mitään keinoa estää hankkeiden toteuttamista. Maakuntatason tuulivoimastrategiaa tulisi vahvistaa, eikä heikentää.

On myös huomattavaa, että etenkin pienissä kunnissa ei riitä asiantuntevuus tarkastelemaan todellisia tuulivoimarakentamisen sosiaalisia, alueenkäytöllisiä ja ympäristöllisiä haittoja, ja päätöksentekijät altistuvat tuulivoima-alan voimakkaalle lobbaukselle ja jopa epäsuoralle lahjonnalle. Tuulivoimakaavoitus tulisi aina hyväksyttävä maakuntatasolla, joka toimisi mm. hankkeiden yhteisvaikutusten ja kuntarajojen ylittävien vaikutusten tarkastajana.

Niinikään kunnan ja tuulivoimatoimittajan väliset sopimukset tulisi tarkistaa maakuntatasolla, ja niissä tulisi olla selkeä riskianalyysi ja kustannuslaskelma tuulivoimatoimittajan konkurssin varalta. Nykytilanne on se, että purkurahastoja ei määritellä laissa, eikä niiden riittävydestä ole mitään takeita esimerkiksi tilanteessa, jossa jätelakia tarkistetaan vaatimaan yksiselitteisesti turbiinien perustusten täyttämistä. Tällöin turbiinikohtainen purkukustannus nousee jopa puoleen miljoonaan euroon, ja kuntien talous ei tule kestävänsä satojen voimaloiden purkutarpeita. Kuntien keräämä kiinteistövero voimaloiden toiminnan ajalta ei myöskään riitä kattamaan purkukustannuksia voimalatoimittajan konkurssitilanteessa.

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Luonnonvarakeskuksen 2023 selvityksen perusteella tuulivoimalat aiheuttavat eläinten pakenemista tuulivoimamelun alueelta jopa viiden kilometrin päähän. Tämä tarkoittaa 80 km² alueen tyhjenemistä herkimmistä eläinlajeista jokaisen tuuliturbiinin ympärillä. Suomessa on tällä hetkellä noin 1900 tuulivoimalaa noin 100 tuulivoimala-alueella. Voidaankin konservatiivisesti arvioida, että yli 10 000 km² maaseutua (n. 3% Suomen maapinta-alasta) on jo altistettu tuulivoiman siirtymävaikutukselle, ja tilanne pahenee entisestään kun rakentaminen kiihtyy.

Esitänkin, että lakiesityksessä huomioitaisiin **minimietäisyys (8H) paitsi asutukseen, myös luonnoltaan herkkiin kohteisiin**, kuten luonnonpuistoihin, Natura 2000 -alueisiin, Metso-alueisiin, ja direktiivilajien (mm. susi, karhu, ilves, ahma, maakotka, liito-orava, metsäpeura) lisääntymis- ja lepopaikkoihin. Tämä myös korjaisi lakiesityksen saaman kritiikin, jonka mukaan se ohjaa hankkeita erämaihin.

Niinikään, **minimietäisyys tulisi ulottaa sekä maakuntakaavojen tv-alueisiin että niiden ulkopuolisiin hankkeisiin** - voimaloiden haitat suojelun kohteena olevalle lajistolle eivät riipu kaavaan kuulumisesta tai kuulumattomuudesta.

Luonnonvarakeskuksen Anne Tolvanen on sanonut (Luke 14.4.2025) seuraavaa: *"Jos tuulivoimaa sijoitetaan arvokkaiden alueiden lähiympäristöön, on vaarana, että niissä elävä uhanalainen lajisto vähenee entisestään. Siksi suosittelemme lievennyshierarkiaa, jossa tuulivoiman sijoittamisessa ensisijaisesti vältetään arvokkaita ympäristöjä, toiseksi minimoidaan haitat ja kolmanneksi kompensoidaan haitat suojelemalla tai ennallistamalla."*

Tarkastelemalla parhaillaan valituskielloksessa olevia lukuisia tuulivoimamaakuntakaavoja, on helppo todeta nykytilan rikkovan yo. tavoitteita. Mm. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa peräti **kymmenen** tv-aluetta uhkaa EU:n ennallistamisasetuksen kohteena olevien lajien lisääntymis- ja lepopaikkoja:

- Tv-9, tv-29 (Varsavaara + laajennus), etäisyys Natura 2000-alueeseen 900m, liito-oravan lisääntymis- ja lepopaikkoihin (LLP) 50 m
- Tv-11 (Koirakangas), liito-oravan LLP 100m
- Tv-21 (Kytölehto), liito-oravan LLP 100m, Natura-alue 1 km
- Tv-5 (Murtomäki), Natura-alue 500m
- Tv-7 (Maaselänkangas), Natura-alue 500m
- Tv-25 (Löytösuo), Natura-alue 500m
- Tv-26 (Sivakkalehto), Natura-alue 500m
- Tv-27, tv-28 (Takiankangas-Hukkalansalo), Natura-alue 900m, liito-oravan LLP 500m
- Tv-13 (Lamankangas-Valkeiskangas), Natura-alue 1000m
- Tv-34 (Ylihongikko), Natura-alue 1700m

Mikäli alueidenkäyttölaki ei kohdistu myös tuulivoimamaakuntakaavoissa määriteltyihin tv-alueisiin, se ei toteuta EU:n ja hallitusohjelman luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämisen tavoitetta.